

ŽELEZNIČAR

GLASILO SLOVENSКИM ŽELEZNIŠKIH NASTAVLJENCEV

UREDNIŠTVO
se nahaja v Ljubljani, Šelenburgova
ulica 6/I.
UPRAVNIŠTVO
Dunaj V. — Bräuhäusgasse 84.

Izhaja vsakega 1. v mesecu.
Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.
Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina:
za celo leto 4:40 K
za pol leta 2:20 K
za četrt leta 1:10 K
Posamezna številka 18 vin.

Štev. 17 in 18.

V Ljubljani, 1. septembra 1917.

Leto X.

Pisarna železničarskega deželnege tajništva se nahaja odslej: Šelenburgova ulica 6I v Ljubljani.

Naša pot.

Vojna je spravila v ospredje vprašanja, o katerih so sicer razpravljali že v predvojni dobi mnogo, ali razpravljali so o njih tako površno in neodkritosrečno, da niso zbudila tistega globokega, splošnega zanimanja, ki je potrebno, da postane rešitev vprašanja plodonosna. Predvsem mislimo na rešitev narodnostnega vprašanja.

Ostre narodnostne boje smo imeli v predvojni dobi po slovenskih deželah, ali ostre žal le po zunanji obliki. Spomnimo se le na boje tržaških in goriških Slovencev proti italijanski, umetno vzdrževani premoči, na boje štajerskih in koroških Slovencev proti nasilju nemške „kulture in civilizacije.“ Toda vsi ti predvojni narodnostni boji so bili plitvi, lovili so se največkrat za malenkostmi in bili so skoraj zadeva le bolj narodno zavednega slovenskega uradništva — ki pa se seveda ni upalo ob takih prilikah v ospredje, temveč je čakalo v varnem zavetju — in neodvisne slovenske inteligence. Nikdar pa niso vzburljali takratni narodnostni boji vsega slovenskega naroda, od najvišjega slovenskega uradnika doli do kmeta in delavca. Vsako „razburjanje“ zaradi narodnostnega zapostavljanja je bilo le na površju, prelevilo se je hitro v dnevno zadevo, ki si jo danes slišal, jutri nisi več mislil nanjo. Zato tudi naši sosedje, Nemci in Italijani, tako dobro zavarovani v svoji narodni posesti, niso smatrali dnevnega kričanja za resno, uvaževanja in pomisleka vredno zadevo celokupnega naroda. Norčevali so se iz „prvakov“, zasmehovali naše narodne zahteve kot stvar, ki je le v glavah nekaterih ljudi, stremečih po oboževanju naroda, ki jim je vzhičeno govorjenje o naradu le dekorum za svojo osebo. Prav mnogo nam je škodovalo tudi to, da so bili slovenski državnozbornski poslanci vedno vladna podpora. Koliko narodnih pridobitev imamo po zaslugah naših poslancev? Kakšno volilno geometrijo so odobrili ravno tisti, ki danes tako kriče „proč od vlade“, če ne izpolni vseh naših zahtev? Mnogo, zelo mnogo je izgubljenega časa. Če so izposlovali poslanci kako imenovanje slovenskega uradnika na višjem mestu, so razglasili to imenovanje za velikansko narodno pridobitev, seveda po „hudih bojih“ z vlado, ki se je branila le navidezno, da je tem trdnješe priklenila slovenske poslance nase. V resnici pa ni imel celokupen slovenski narod prav nič od takega imenovanja, kajti uradnik Nenemec je pri nas še udanejši hlapec vlade, kakor vsak drugi uradnik, ker vé,

da je pravica tam, kjer je moč. Da bi pa bili prišli kdaj „narodni voditelji“ z jasnim programom za temeljito rešitev našega narodnostnega vprašanja, da bi pokazali veliki cilj, za katerim naj stremi ves narod, to pa se ni zgodilo nikdar. Ugotavljamo to, ker nastopata zadnji čas obe slovenski meščanski stranki tako, kakor da nista imeli od nekdanje večje skrbi kakor postaviti slovenski narod na trden temelj samostojnosti in ga rešiti tuje nadvlade.

Socialna demokracija je imela od svojega prvega nastopa na slovenskem ozemlju jasen naroden program — avtonomijo in združitev vseh jugoslovanskih plemen v neodvisno, samoupravno celoto. Ravno te dni 15. in 16. avgusta — je poteklo enaindvajset let, odkar so se zedinili na strankarskem zboru slovenski in hrvaški delavski zastopniki v Jugoslovansko socialno-demokratsko stranko. Da bi bila delala stranka z vso silo za uresničenje svojega narodnega programa, tega ni mogla, ker se je morala uveljaviti najprej na domačih tleh kot socialistična stranka. Njen boj je bil silno težak. Domači politični nasprotniki — zavedajoč se svoje premoči nad malo četo slovenskih socialnih demokratov — so razkričali vsako njeno delo za demagogijo in jej zastavljali z vsemi sredstvi, največkrat s prav nečednimi, pot v široke ljudske plasti, ki so bile deloma prežete z versko nestrpnostjo, deloma pa niso smatrale za resno politično delo nobene druge politike nego najbolj zarobljenega in prisutnega profitarškega kričanja. Vse delo socialne demokracije je šlo pri nas dolgo vrsto let edino za tem, da ohrani socializmu tisto zavedno četo delavstva, ki je imelo širše obzorje nego vsi slavljene „prvaki“. V ono dnevno narodnostno politiko se načeloma ni spuščala, ker neti taka narodnostna politika šovinizem na obeh straneh, kajti pri narodnih stvarih naj velja geslo „ljubi svoje, spoštuj tuje.“ In vse svoje delo, naj bo na kateremkoli polju, uravnava iz vidika najpopolnejše kulture za vse človeštvo. To je naš veliki cilj. Da ga ne dosežemo od danes na jutri, vemo, da ga ne dosežemo, če ne obdelamo vsake gredice v duši slovenskega proletarca, o tem smo prepričani od začetka našega dela. In že zato je za nas povsem samoobsebi umljivo, da moramo zbuditi delavstvo tudi k narodni zavesti, da moramo delovati na to, da dobi naš delavec vse pripomočke k izobrazbi v svojem materinskem jeziku. Kar najpopolnejša narodna kultura je za nas le stopnja do najvišje človeške kulture, a ni končni cilj našega dela.

To je torej naša pot: Najprej boj, da se uveljavimo med domačim proletariatom, da mu priborimo svobodo na vse strani in ga dvignemo iz socialne odvisnosti, ga napravimo gospodarsko močnega in potem gre pot dalje za končnimi cilji socializma.

Vojno gospodarska preskrba za železničarje.

Enkratna podpora državno železniškim delavcem.

Opetovano smo povdarjali, da zahtevamo za delavstvo na državnih železnicah v Avstriji iste doklade kakor za defenitivno osobje. Žal se ta naša zahteva ni izvršila v polnem obsegu.

Kakor je razvidno iz nasledne odredbe železniškega ministrstva ne dobe delavci enkratne denarne podpore v isti višini kakor so dobili nastavljeni. Delavci ne dobe tega priboljška kot doklado k tekočim draginskim dokladam, kakor je dobilo def. osobje, oni dobe podvojitev podpor, katerih so bili deležni meseca maja t. l., to pa le radi tega ker se ne bi dalo opravičiti zakaj se da delavstvu manjšo doklado kakor se je dalo defenitivnemu osobju. Poiskati je bilo treba drugo podlago za upravičbo prikrajšanja delavcev, vsled česar dobi delavec samec namesto 120 K., 60—100 K. oženjeni delavec brez otrok namesto 180 K. ravno tako 60—100 K.; oženjeni delavec z enim otrokom ali dvema otrokoma namesto 240 K. 80—120 K. in oženjeni s tremi in več otroci namesto 300 K. 120—200 K. Razlika je tako velika, da se ne sme nikdo čuditi, če delavci niso zadovoljni stakim očitnim zapostavljenjem.

Mi vztrajamo na zahtevi, da se delavstvu da to, kar je dobilo def. osobje nameč, 120—300 K. enkratne podpore. Za uresničenje te zahteve bomo zapostavili vse, kar je v naši moči. Delavcem pa svetujemo, da nemoteno vršijo svoje delo, dokler se nam ne posreči doseči tudi te zahteve in da ne poslušajo demagojično delo raznih neodgovornih hujskačev.

Odredba c kr. žel. ministrstva se glasi:

V zmislu ukaza ckr. železniškega ministrstva l, avg. 1917, šte. 31.398/4 se ima delavcem vseh služb. panog še enkratno podporo nemudoma izplačati, ki naj znaša podvojitev onega zneska, katerega so dobili delavci meseca maja 1917.

1.) To podporo dobe vsi stalni in nestalni delavci ckr. drž. žel., kateri dobivajo že dosedaj vojno preskrbo in ki ostanejo v službi še do konca t. leta.

2.) Stalni in nestalni delavci, ki dobivajo trajno prehranino ali isti podobne pristojbine, so deležni te podpore le tedaj, če imajo lastno gospodinjstvo z ženo in otroci ali pa, da dokazujejo, da skrbijo za sorodnike in da službujejo na tujih službenih mestih.

3.) Delavke se smatra brezizjemno povsod za samke.

4.) Delavniškim učencem pripada le polovična podpora.

5.) Da se dožene pravično svoto podpore se mora vzeti za podlago družinske razmere dotičnih delavcev, ki so obstojale 1. julija 1917.

6.) Delavci, kateri so bili malo časa pred to naredbo vpoklicani k vojakom in se vrnejo v stalno službo najkasneje koncem meseca avgusta t. l. so deležni te podpore.

Delavci, ki ne dobijo te podpore so:

1.) Vsi oni delavci, katerim se služba odpove, ali pa oni, ki predvidljivo izstopijo iz službe do konca t. l.

2.) Vsi pomožni delavci v zmislu § 3 točka C.

3.) Pri drž. žel. uslužbeni domobranski žel. delavci, če dobivajo njih družine drž. vzdrževalno podporo in komandirano moštvo:

Podpore znašajo:

V zemeljskem opasju	Za samce in ožene brez otrok.	Za ožene s otroci:						
		1	2	3	4	5	6	7
I Dunaj	100	120	140	160	180	200	--	--
II (70—80 %)	80	100	120	140	160	180	200	--
III (50—60 %)	60	80	100	120	140	160	180	200

K enkratni podpori dobijo delavci še neglede na zemeljsko opasje od 1. julija 1917 dnevno 50 vinarški približek k 1. junija veljavni draginjski dokladi.

Južna železnica je vendarle izdala naredbo o dovolitvi premikalne doklade. Ta naredba je razočarala prizadeto osobje. Žal, dobijo ti uslužbenci manjkakor dobijo enake kategorije pri drž. železnici. To pa radi tega, ker je sprejemalo to osobje že pred leti premikalno doklado po raznih visočinah in je jug. žel. uporabila to priliko, da si prihrani nekaj tisočakov, pa je odredila le doplačitev razlik med že obstoječo doklado in visočino doklad pri drž. železnici. S tem pa je juž. žel. storila dotičnim uslužbencem veliko krivico, ker dosedaj že obstoječo doklado se nikakor ne more primerjati z razmerami, katere so obstojale in se še nahajajo pri državni železnici.

Premikalno osobje je pred leti opravljalo svojo službo v akordu. Z odpravo akordnega dela je juž. žel. na zahtevo organizacije vsled prikrajšanja na zaslužku iz akorda dovolila osobno in premikalno doklado. V tem trenutku, ko so bili premikači def. nastavljeni, se je pri pomikanju v višji plačilni razred kvotno zniževala ta doklada. Proti takemu krčenju doklad smo vedno brezuspešno ugovarjali. K temu očitnemu oškodovanju se pridruži še drugo, da se vzame za temelj novi premikalni dokladi s to popolnoma zgrešeno zaznambo „premikalna doklada“ označeni zaslužek.

Proti taki regulaciji premikalne doklade smo protestirali pri generalnem ravnateljstvu in smo tam raztolmačili naše tozadevne nazore. Generalni ravnatelj je pritrdil našim nazorom s poudarkom, da je sam zastopal to naše mnenje, če tudi ni dosegel uspeha.

Vkljub temu je pri odmeri doklad samolastno v marsičem prekoračil začrtano mejo, za sedaj mu ni mogoče več storiti v tej zadevi. Ne vemo kdo je kumoval pri omenjeni naredbi ali mnenja smo, da se nahajajo krivci v železniškem ministrstvu. Prizadetemu osobju, ki je razburjeno vsled te krivične odredbe, smo svetovali, da z ozirom na izredne razmere potrpi, dokler se nam posreči potom naših prizadevanj mu pridobiti premikalno doklado 24 K mesečno, kakor je dobilo to osobje pri drž. žel., neglede na že obstoječe doklade pri juž. železnici. Premikalno osobje juž. žel., katero je do 80 % v naši organizaciji je sprejelo ta naš nasvet. Ali odkrito povedano, taki dogodljaji učinkujejo zelo razburljivo v tem za človeštvo kritičnem času. Skrajni čas bi bil, prenehati s tem večnim skopuštvo. Kar osobju pripada, naj se mu tudi da, ker je to v interesu splošnosti. Upajmo, da se popravi storjena napaka.

Upokojencem se zvišajo draginjske doklade.

Železniško ministrstvo je izdalo sledečo naredbo:

V smislu člena III odredbe finančnega ministrstva z dne 14. julija 1917, R. t. št. 296, glede zviška prejemkov upokojenim državnim nastavljenem, njih vdovam in siro-

tam, kakor tudi onim osebam, katere dobivajo miloščino, se dogovorno z dotičnim ministrstvom odredi:

I.

Podaljša se veljavnost odredbe 4. decembra 1916, št. 49.851 (uradni list ckr. žel. ministrstva 1917, VI komad, št. 10. D) prevzetje odbitkov na račun državnega zaklada in to vsled izrednih vojnih razmer do meseca junija 1918.

II.

Višina te podpore je veljala v smislu gorioznačene odredbe do konca junija 1917. Za čas od 1. julija 1917 pa do 30. junija 1918 se podvoji ta podpora.

III.

Predstoječe določbe veljajo tudi za nekdanje uslužbenice vseh podržavljenih privatnih železnic in se raztezajo tudi na vdove in sirote, če je njih preskrbo (tekoča miloščina) pri oddaji železnice prevzela uprava državnih železnic, ali pa če je državna železnica kasneje prevzela izplačilo.

Isto velja za vdove in sirote poizgubljenih državnoželezniških uslužbencev.

IV.

Teh podpor je tudi deležno osobje, katero prejema poleg normalne pokojnine (tekoča miloščina) še nezgodno rento v smislu zavarovalniškega zakona z dne 28. dec. 1887, R. t. l. št. 1 iz leta 1888 in 20. julija 1894 R. t. l. št. 168 in če preimek iz tega vira znaša več kakor 1 1/2 višino onih podpor (brez izrednih doklad) kakor bi pripadalo po vpokojinskih določbah (tekoča miloščina) in če vsi dohodki ne presegajo 1000 kron.

Isto velja za vse one železničarje, ki prejemajo na temeljni odgovornostnega zakona z dne 5. marca 1869 R. t. l. št. 37 rento. Če je pa bil dotičnik odpravljen z večjo vsoto denarja, velja 4 % obrestna mera kapitala za rento.

V.

Ta zvišek izplačuje oddelek IX ckr. ravnateljstva za državnoželezniške proge, kateremu pristojna uradno izplačevanje pokojnin (tekočih miloščin).

Dvojna mera.

Stara resnica je, da ni vseeno, če dva eno in isto storita. V današnji družbi igra veliko vlogo protekcija. Kamor koli se ozremo, nam bije v obraz protekcija. Protekcija je povsod doma. V vsaki tovarni in podjetju je protekcija. Dosti ljudi je na tem svetu, ki so le vsled protekcije zlezli na visoka mesta. Taki protežiranci se tudi zavedajo svoje nezmoglosti, zato so pa vedno in povsod enaki. Proti nižjim so zmeraj brutalni; napram višjim krivijo hrbtišče in skušajo s podlim denuncijanstvom korigirati svojo srečo. Povsod enaka slika servilizma, nikjer močatosti. Ali nikjer se ni tako udomačila protekcija kakor na železnicah. Izmed največjih protekcijskih zavodov je državna železnica. Tam imajo kar očitno v sprejemnih polah rubriko „Von wem anempfohlen“ (kdo ga je priporočil). Imeli smo slučaje v goriški kurilnici, da je protežiranec kradel kakor sraka, kakor hitro ga je kdo naznanil, je bil naznanjevalec odpuščen iz dela. Rauter, Rotte nam je še živo v spominu. Nešteto je takih dogodljajev. Gorje pa onemu uslužbencu ali delavcu, ki se je predrznil pobrat kos lesa ali premoga, kateri leži raztrešen po delavnicah — takoj je bil dotičnik odpuščen z dela. Dogodilo se je nekoč, da je pred sodiščem izjavil nek višji obratni nadzornik, da železnica nima nikake škode, če si je protežiranec nabral premoga iz takomenovane figure. Isti obratni nadzornik je odslovil delavca, katerega žena je nabrala

nekoliko suhljadi ob priliki, ko je prinesla možu kosilo na železnico.

Na postaji Jesenice je bilo v zadnjem času precej delavcev odpuščenih radi zelo malenkostnih tatvin. Eden je pobral iz razbitega zaboja par cigaret, drugi eno limono, tretji en kos sladkorja i. t. d. — vsi so bili takoj odpuščeni. Proti strogosti za take pregreške ne ugovarjamo — pač pa proti neenakosti v postopanju.

Naš stari znanec z goriške postaje, zvesti hlapec Wieserjeve politike, gospod Bindeus, je bil zasačen, ko je odnesel iz prtlačne sobe 1 1/2 kg. soli. Tatvina se je naznanila, ali Bindeus je protežiranec, radi česar je zaspala cela stvar; mož opravlja še zmeraj na zaupnem mestu službo. Mi ne želimo, da se Bindeusa zapodi iz službe, kar zahtevamo je, premestitev na kako drugo mesto, kjer nima več s tujim blagom posla. Odpravniki s morali že večkrat plačati globo, ker je bilo v prtlačni sobi ukradeno kako blago. Ne trdimo, da si je Bindeus tudi v teh slučajih prilastil tuje blago, ali dokler taki ljudje še vedno na odgovornih mestih opravljajo službo, odklanjajo odpravniki in manipulantje vsako odgovornost za eventualno zmanjkanje njim izročene blaga. Bindeus mora zapustiti postajo, ker je to v interesu prizadetih kakor tudi v interesu železnice.

Proč s takimi kreaturami, ki s podlim obrakovanjem svojih tovarišev škoduje ugledu železniških uslužbencev.

Državnoželezniska aprovizacija na Opčinah.

Že dlje časa se pritožujejo uslužbenci državne žel. o nezaslišani korupciji, ki vlada pri aprovizaciji in v osobni kuhinji na Opčinah. Če se pa kdo pritoži, ga čaka disciplinarna preiskava — ali pa hajd z bogom.

Višji nadzornik ckr. generalne inspekcije gospod Paravalli je bil potom deželnega tajništva v vsem poučen in ni ničesar ukrenil, da odpravi te nedostatnosti. Težko je ugovarjati osobju, kadar trdi, da se vse te nerednosti vršijo z vednostjo višjega nadzornika. Ker tudi on pošilja z življenjskimi potrebščinami napolnjene zaboje na Dunaj. Vojni žandar je nekega dne odprl Paravalljev zaboje in tam je našel belo moko, makarone, jajca, surovo maslo, olje, mast in podobne vojne dragocenosti. Pa tudi drugi gosposodje na postaji, posebno gospod Grüll, izposojenec iz Linca, pošiljajo polne zaboje ali v Linc ali pa na Dunaj. Dva dunajska izposojenca Färbe in Ziegler, oba sprevodnika, sta se že odvadila službenih voženj — ker jima smrdi vožnja na zavorni utici pa se raje peljeta obložena s težkimi nahrbtniki na Dunaj ali pa v Linc na dopust. Taki dopusti se ponavljajo redno, kadar se za kuhinjo zakolje prešiča.

Železniške žene z dojenčki in starčki brez zob, grizejo črni kruh. Prešiče se krmi z moko in emoki, dočim osobje ob napornem železniškem poslu strada, da mu kruli gladu želodec. Kadar je v kuhinji kolina, zgine iz nje potovalen koš in takrat imamo brezmesni dan. Ziegler in Färber se pa poljeta na takozvani prešičji dopust.

V aprovizaciji je vedno mnogo polnih žakljev fižola in koruzne moke, če pa kdo zahteva fižola ali moke, dobi vedno isti odgovor, nimamo nič. Za vraga, saj imate tukaj dosti fižola in moke. Janez, to je za prešiče, se zadere Ziegler. V kuhinji se posnema juha, kateri se dolije toliko vode, da zadostuje za vse jedilce. Dobro juho dobijo uradniki, krop pa uslužbenci. Meso in jetra se razdeli med uradniki vsled česar ima osobje brezmesni dan. Ko je enkrat neki uslužbenec protestiral, da je taka hrana za prešiče in ne za ljudi, mu je vsegamogočn gospod Grüll odgovoril — no če je ta jed za prešiča, je pa to za Vas ravno prava hrana.

Kdor protestira proti slabi hrani v kuhinji ali pa proti nerednostim v aproviza-

ciji, tega naznani načelnik nadzorništva. Gospod višji nadzornik Paravali ga premesti ali pa mu naprti disciplinarno preiskavo (slučaj Erat), katera se vleče mesece, menda samo radi tega, da se oškoduje prizadetega pri napredovanju. Ko so prihajali na Opčino evakuiranci iz raznih južnih pokrajin, je delal konzorcij Grüll, Färber in Ziegler izborne kupčije. Prešiče, krave in perutnino se je kupavalo in prodajalo, — dobiček se je bratsko porazdelil. Seveda ker ni bil nobeden opravičen sklepati takih kupčij, so se sklepane na kuhinjski račun. Nekaj prešičev je vzelo kuhinjsko vodstvo, nekaj se jih je nastanilo v vasi na lasten račun, katere se je krmilo s kuhinjskimi preostanki, večkrat pa tudi z moko, fižolom in krompirjem.

Železniška aprovizacija je dobila od vojne uprave kruh po 56 vin. hleb; osobju se je ta kruh prodajal hleb po 84 vinarjev. Tak početek tvori navijanje cen najgrše vrste. Tudi tukaj je bilo obveščeno ravnateljstvo državne železnice. Uredila se je preiskava, ali rezultat se je zilil v morje.

Gospod Paravali je nekega dne prišel v aprovizacijo na Opčinah, odrezal si je kos salam in odšel s pozdravom: hab die Ehre! Priče so na razpolago za to trditev. Gospod Paravali je to sam priznal pri nekem razgovoru s sod. Kovačem v pisarni gosp. načelnika ljubljanske postaje. Odvrčal je le trditev, da bi bil odšel brez plačila za odrezani salam. Jeli čuda, če osobje pri takem počenjanju sumi vodstvo aprovizacije nerednosti.

V svrhu odstranitve takih nerednosti zahtevamo možati nastop uslužbencev in naj brezobzirno razkrinkajo vse nepravilnosti. Takih mrdesov smo očistili že marsikatero postajo i bodemo to storili tudi v bodoče. Predpogoj pa je čvrsta organizacija.

§ 1154b drž. zak. za železničarje.

Vsled posredovanj organizacije je priznalo železniško ministrstvo, da se uporablja izpremenjeni § 1154b drž. zak. tudi za železničarje. Določbe so sledeče:

Z veljavnostjo od 1. januarja 1917 dobe v poštevi prihajajoči delavci, ki opravljajo že 14 dni službo, njim pripadajoči zaslužek, če obole in sicer:

1. Delavec dobi dnino, ki jo prejema navadno, akordni delavec pa znesek, odmerjen po bolniščinu.

2. Znesek se izplača od prvega dneva bolezni, oziroma od dneva, ko ne pride na delo, a kvčejemu za 7 zaporednih dni.

3. Železniki zdravnik določi, če je delavec upravičeno izostal od dela zaradi bolezni.

4. Kot važni vzroki, razen bolezni, veljajo sledeči: Uradno povabilo k sodišču, h kaki drugi oblasti kot priča, izvedenec ali stranka (nabor, kontrolni shod in podobno); težka obolelost v družini (žena otroci starši) in smrt v družini.

5. Izplačilo se da le za oni čas, ki odgorja dejanski oviri, da kdo izostane od dela.

6. Za dobo nadaljevanja izplačila izostane nakazilo bolniščine.

7. Za one dneve bolezni, za katere so delavci od 1. januarja 1917 dalje že dobili bolniščino, se jim izplača le razlika med bolniščino in polno dnino.

Ta odredba prihaja v prid približno 12.000 delavcem z dnino na železnici, ki imajo odslej tudi pravico do dnine če so bolni ali drugače zadržani od službe.

Drustveni vestnik.

Sodrug Schwetz glavni zaupnik premikaškega osobja za ravnateljske okraje juž. železnice je ravnokar dovršil številne kategorijske shode, na katerih je bilo polnoštevilno zbrano premikaško osobje juž. železnice. Povsod se je sklenila upeljava zaupniškega zistema.

Splošno radost je vzbudilo poročilo, da je železniško ministrstvo pristalo na dolgotrajno zahtevo tega osobja 1 1/2 kratno vračunanje službene dobe v penzijski sklad, katero uvede z naknadno veljavo 11. januarjem 1914. Nasprotno pa je poročilo o prikrajšanju premikalne doklade na juž. železnici vzbudilo opravičeni protest. Zelo pereče je tudi vprašanje službene obleke. Ti uslužbeneci so ne le potrgali službeno ampak tudi civilno obleko. Odškodnina za obleko je pa tako majhna, da se z njo ne kupi niti par hlač. Osobje glasno zahteva izpolnitev stavljenih zahtev. Neorganiziranim premikačem naj služi to v opomin, da se stanovske interese lahko brani le potom močne organizacije.

V naši zadnji okrožnici štev. 27/I. M. 1917 meseca maja smo Vam naznanili koncesije, v katere je privolila vlada naši organizaciji. Med tem časom se je tudi v železničarskih zahtevah razpravljalo v parlamentu. O tozadevnih sklepih smo Vam sporočili v zadnjem Železničarju.

Glede delavskih zahtev se še pogajamo z železniškim ministrstvom. Gospod Heine in drugi so se zavzemali le za uradništvo, zemenec se za najrevnejše sloje za delavstvo.

Naša organizacija zastopa stališče, da morajo dobiti delavci poleg dnevnega mezdnega izboljška 50 vinarjev, tudi draginjsko doklado 120—300 K. izplačano naenkrat, kakor so to dobili nastavljenici.

Priboljšek, katerega zahteva organizacija za delavstvo, znaša 14—16 milijonov kron.

Vodja žel. ministrstva baron Banhaus je obljubil, sklicati akordno komisijo, ki naj začasno prevzame tudi posle delavskih odborov, delavniških obratov in ostalih delavskih panog. Na tem posvetovanju se bodo zastopniki pečali z akordnim vprašanjem in vsemi ostalimi delavskimi zahtevami.

Kar se pa tiče sodelovanja osebnih zaupnikov pri železniški aprovizaciji, se je nam obljubila ustanova prehranjevalnega sveta v železniškem ministrstvu. V ta odbor so bili po organizaciji predlagani: Za stare državne železnice sod. Kneidinger; za severno zahodno železnico sod. Schwab; za severno železnico sod. Konečný; za St. E. G. sod. Reis in za juž. železnico sod. Engert. Nemška nacionalna drž. zveza je predlagala v ta odbor 2 in uradniško društvo 3 zastopnike. Ta svet za prehrano železničarjev takoj sklican na sestanek v svrhu določitve delokroga, ki se raztega na dobavo in razpečavo življenskih potrebščin in nadzorovanje uradnih razpečevalnih mest. Vsled primanjkanja živeža bode to delo zelo težko. Vendar je koristno, da se gleda na to, da se porazdele pravično te majhne zaloge. Tudi v provinci se ustanove enaka nadzorstva in bodo zastopniki poklicani od časa do časa v železniško ministrstvo na skupen posvet. O predstoječi naredbi še spregovorimo ob priliki.

Pa tudi radi sodelovanja naših zaupnikov pri upravi in obratnem vodstvu osebnih kuhinj se hoče vendarle ugoditi našim zahtevam. Proti tem zahtevam se najbolj upirajo ravnateljstva in pa posamezni službeni predstojniki, katerim ni všeč, da bi imeli uslužbeneci vpogled v upravo.

Nikakor ne odnehamo od naših zahtev, katere smo predložili že 8. maja t.l. (prištetje polne mezdne doklada k mezdni za delavstvo in delno prištetje draginjske doklade k plači za definitivno osobje, nočna doklada 1 K. za prožne čuvaje, ureditev prehranine, priznanje doklad in pavšalij za uslužbenca kateri že dlje časa iste zahtevajo in še dosedaj niso dobili in odstranitev vseh poslabšanj.) Stabilizacija, vprašanje nastavitve, imenovanje slug poduradnikom, razveljavo odpovedne klavzule i. t. d.

Prizadevanju naših organiziranih sodrugov in sod. poslancem v parlamentu se imamo zahvaliti, da se je dosegel nov upoštevanja vreden zvišek draginjske doklade.

Končno se je potom parlamenta doseglo zvišanje rentnih doklad od zavarovalnice

proti nezgodam v zanaprej od 60 na 66 1/3 %; od 90 na 100 % in od 120 na 132 %.

Po istem vzorcu se bodo zvišale tudi manjše rente. Če se bode ta zvišek rent izvršil tudi naknadno, nam še ni znano. Ta zvišek se bode pa gotovo upošteval pri odmeri rent.

Uporabo § 1154 b na železniške delavce je že privolilo železniško ministrstvo z naknadno veljavnostjo od 1. januarja 1917.

Z odgovorom gosp. ministra nismo zadovoljni, vsled česar bodemo skušali uresničiti ostalo.

Vse odgovorne zaupnike moramo resno opozoriti, da vplivajo nato, da se ne vstavi več v posameznih krajih radi slabe aprovizacije delo brez vednosti organizacije in bi morali za tako početje odklanjati vsako odgovornost.

Prejšnja vlada je izdala naredbo, da v takih slučajih militarizira dotične uslužbence; to pa ni v interesu dotičnih in radi tega vam svetujemo, da se imajo obstoječe nedostatnosti nemudoma naznaniti deželnemu tajnistvu v Ljubljani, ali pa društvenemu vodstvu na Dunaju. Sodrugi se pozivljajo, da se strogo drže discipline, če nočejo, da izgubi organizacija vpliv, katerega potrebuje v svrhu vršitve svojih nalog.

Za eksekutivo organiziranih železničarjev v Avstriji:

Josip Tomschik m/p Josip Kepač m/p
državnozborni poslanec deželni tajnik.

Razno.

Strašen dogodek pri nekem rusken sanitetnem vlaku. „Neue Züricher Nachrichten“ poročajo iz Kijeva, da je strojevodja sanitetnega vlaka, ki je prihajal z bojišča zblaznel. Pograbil je železen drog, s katerim je pobil njemu dodeljene delavce na strojnem tenderju in jih zmetal na progo. Ko je to grozno delo izvršil, je odprl regulator in vozil z največjo brzino preko postaj, dokler ni trčil na progi z drugim vojaškim vlakom. Učinek je bil strašen.

Oba vlaka sta zdrknila s tira, vozovi so se prevrnili. Poleg nešteti ranjencev je bilo ubitih 250 vojakov.

Take nesreče se dogajajo večinoma vsled naporne službe strojnega osobja.

Železničarska ustanova. Razpisana je Moritz vitez Schönerjeva ustanova za vpojone železničarje. Prošnje je oddati najkasneje do 12. septembra in sicer pri onem uradu, kateremu je bil prosilec dodeljen pred vpokojitvijo. Prošnji se ima priložiti ubožno spričevalo, ozir. županovo potrdilo o prosilčevi ubožnosti.

Afera Šmeral — rešena. Eksekutivni odbor češke socialno demokratične stranke objavlja v „Právo Lidu“ razglas, v katerem izvaja, da se je po Soukupovem odkritju v češki javnosti razširjenih govoric v zadevi poslanca dr. Šmerala dognalo, da se je šlo za organizirano, a popolnoma anonimno zaroto proti omenjenemu poslancu in obenem za glavni napad na vso stranko. A noben list, nobena oseba ni hotela prevzeti odgovornosti za to zaroto. To je za Šmerala in njegovo stranko najsijajnejše zadoščenje. Eksekutivni odbor izreka zahvalo vsem tistim, ki so tem povodom izrazili vsojo ogorčenost o zavratnem napadu ter izrekli zaupanje stranki in njenemu vodstvu. Eksekutivni odbor pozivlja somišljenike k trdni slogi v boju za svoje ideale: samostojnost naroda, ravnopravnost ljudstva in združenje vseh proletarskih slojev.

Avstrijski parlament. Dr. Seidler sporoča, da se sestane avstrijski parlament najbrže 20. septembra, mogoče pa tudi pozneje. Vlada želi, da se bavi parlament pred vsem z vprašanji prehrane in naj se politična vprašanja kolikor mogoče zapostavijo.

Sodstvo za civilne osebe. Z Dunaja poročajo: S sklepom poslanske zbor-

nice z dne 6. julija 1917 so izgubile cesarske naredbe o vojaškem sodstvu svojo veljavo. S tem vprašanjem se je bavil najvišji sodni dvor in se pridružil mnenju najvišjega domobranskega sodišča, da so pristojna zopet civilna sodišča za one kazenske preiskave, ki so jih imela doslej vojaška sodišča na podlagi naredb z dne 25. julija in 4. novembra 1914 proti civilnim osebam. Torej je nedopustno, če vojaška sodišča še nadalje sodijo civilne osebe. Le za one primere, kjer je vojaško sodišče že izreklo sodbo, ki pa še ni pravomočna, ne velja ta razsodba najvišjega sodnega dvora.

Ogrska nesilstva proti Slovakom. Na Dunaju izhajajoč česki list „Vidensky Dennik“ objavlja slovaški dopis, v katerem poroča slovaški rodoljub o politiki Ogrov nasproti Slovakom po česki deklaraciji z dne 30. maja. Dopisnik omenja znanih izpadov velikih županov Szmrecsanyia in Rakovskega ter pritiska, s katerim se skuša vplivati na slovaško inteligenco. Potem nadaljuje dopisnik: Nadaljni čini madžarske politike bodo ječa in vsa mogoča preganjanja. Če ta sredstva ne bodo pomagala, bodo pričeli Madžari s podkupovanjem. Vršilo se bo kupovanje duš po sto, po tisoč, da celo po stotisoč kron. Vršilo se bo podkupovanje ne samo z denarjem, nego tudi z uradnimi službami, poslanskimi mandati, naslovi, s podelitvijo plemstva, celo z najvišjimi naslovi in dostojanstvi. Barantanje se je že pričelo, zaenkrat seveda z nizkimi cenami pri ljudeh dvomljive vrednosti. Končno pa imajo Madžari za vsak slučaj pripravljeno še eno sredstvo: narodno avtonomijo, katero imajo že v podrobnosti urejeno v žepih. Čim se dožene, da vse to ne pomaga, bodo potegnili iz žepa svoj velikanski načrt o narodni avtonomiji ter bodo obljubili narodnostim najširšo jezikovno in gospodarsko svobodo ter jim, če treba, obljubili celo ločeno kantonalno ozemlje, samo da rešijo integriteto Ogrske. Seveda se bo to le zgodilo v skrajni potrebi, torej le v slučaju, če bi se deklaracija z dne 30. maja bližala uresničenju. In tedaj se mora česki narod zavedati dveh stvari: da bo madžarska ponudba glede popolne avtonomije slovaškega naroda imela veliko privlačno silo, ne samo za široke plasti ljudstva, ampak tudi za dušo slovaškega naroda — inteligenco; in drugič, kaj pomeni za česki narod prirastek ozemlja, na katerem prebiva skoraj štiri milijonov duš. Članek zaključuje z besedami: „Iz očitnega položaja izhaja logično postopanje Cehov glede vprašanje češko-slovaškega združenja, v prvi vrsti: česa se morajo Čehi ogibati, in kaj imajo Čehi povedati Slovakom o medsebojnih pravicah in dolžnostih teh dveh sorodnih plemen“.

Nemčija ponuja Rusiji mir? Poročajoč o moskovski državni konferenci piše berlinski „Vorwärts“: „Kerenski govori o Nemčiji kot o nespravljivem sovražniku. V istem govoru pa sporoča tudi o kupičenju nemških mirovni poudb, kar preseneča tudi nas Nemce. Da je bil ponovno ponujen Rusiji mir potem brezličnega brzovanja, to smo smeli izvedeti mnogo pozneje po stranskih potih, potem že, ko je bilo vse nevtravno in sovražno časopisje polno tega. Sedaj pripoveduje Kerenski, da je nemška vlada pred nekaj dnevi — toda stvar je tako važna, da hočemo navajati dobesedno. Rusko oficijozno poročilo, ki ga razširja Wolffov urad, pravi, da je dejal Kerenski: „Pred nekaj dnevi smo bili priča novega podlega poizkusa, naperjenega proti našim zaveznikom. Ti so ga zavrnili z enakim ogorenjem in v imenu velikega ruskega naroda povem našim alijancem: To je edini odgovor, ki smo ga pričakovali od vas“. Po teh besedah pripominja poročilo: Dolgotrajno odobravanje in slavljenje vsega zbora navzočim diplomatom alijancem“. Ugotavljamo, da ni nemškemu narodu, nemškemu časopisju in nemškemu

državnemu zboru znanega prav nič o vsej tej zadevi. Dovoljeno bo pač, da zahtevamo od nemške vlade najhitrejšo in najtemeljnejšo razjasnitev te zadeve. Nemško ljudstvo želi splošnega miru, čigar temeljna načela so označena v sklepu državnega zbora z dne 19. julija. Te mirovne politike, odobrene od nemškega ljudskega zastopa, ne pospešuje tajno mirovno krošnjarstvo, ki povprašuje od enih zadnjih vrat do drugih, če ni kaj kupčije. Izkušnje s takimi metodami, pridobljene na Ruskem, so tako nedvoumne, da se njihova ponovna uporaba prepoveduje sama posebi.

Mirovni program francoskih socialistov. „Voss. Ztg.“ javlja iz Genfa: Mirovni program francoskih socialistov obsega sledeče točke: 1. Glasovanje v Alzaciji in v Loreni eno leto potem, ko se povrne redno politično življenje. 2. Izpraznitev zasedenega ozemlja. 3. Odškodnina Belgiji in Luksenburgu. 4. Ponovitev neodvisne poljske države v vseh ozemljih, katerih prebivalstvo z večino izjavi, da hoče pripadati Poljski. 5. Ljudsko glasovanje v severnem Slezvikju. 6. Ljudsko glasovanje v italijanskem ozemlju Avstrije. 7. Litva, Finska, Armenija, Ukrajina in vse narodnosti v Avstriji in v balkanskih deželah dobe pravico, da določijo same, če ustanove zvezno ali samostojno državo. 8. Pravna in kulturna svoboda židov. 9. Upravna samouprava v tistih kolonijah, katerih prebivalstvo je v gotovi meri civilizirano. 10. Mirovno pogodbo podpišejo vsi narodi sveta, jamčila bo pa zanjo zveza narodov.

Tiskovna svoboda v vojni. Socialistični „Labour Leader“ z dne 19. julija piše: „Prišli smo v lepe razmere, če sme občinstvo prejemati le še poročila, ki jih oblasti skrbno predelajo za svoje namene. . . . Skoro vsak dan dobivajo časniki od tiskovnih uradov navodila, ki jim prepovedujejo omenjati določene stvari javnega pomena. Toda cenzura časopisja s tem še ni zadovoljna. Vlada izdaja spise, ki zapovedujejo smer vojna politike. Ta teden je zopet imel ministrski predsednik posvetovanje z vodilnimi časnikarji in lastniki časnikov, na katerem so razpravljali o vojnem položaju. Na teh sestankih se dajo celo pojasnila, ki jih niti spodnja zbornica ne dobi. Občinstvo pa piha v časnikih s svojjo, ki jo dobavi vlada v podporo svoje lastne politike.“ — Na Angleškem pa imajo torej še vedno toliko svobode, da smejo razpravljati o kuhinjskih tajnostih vlade.

Načrt angleške delavske stranke za stockholmsko konferenco je po listu „Sozialdemokraten“ sledeči: 1. Nemški imperializem je treba poraziti. 2. Delavske razrede se mora združiti, da konča vojno. 3. Sprejme naj rusko formulo „brez aneksij“. 4. Ustanoviti se mora zveza narodov. 5. Nemčija mora Belgijo obnoviti in jej plačati odškodnino. 6. Konferenca zastopnikov balkanskih narodov ali pa mednarodna komisija naj odloči o balkanskih vprašanjih. 7. Alzacija Lorena se vrne Franciji. 8. Ozemlja, z italijansko govorečim prebivalstvom v Avstriji, dobi Italija. 9. Združeni Poljaki odločijo o svoji usodi sami. 10. Židje dobe Palestino za mednarodnim poročstvom. 11. Carigrad postane svobodna luka. 12. Tropske kolonije v Afriki dobe mednarodno upravo. 13. Mednarodna kontrola za važna živila. 14. Odredbe proti brezposelnosti. 15. Nobene gospodarske vojne. 16. Mednarodna obnova opustošenih ozemelj. 17. Pravna preiskava o pregreških poedincev in držav proti temeljnemu zakonom človeštva. 18. Upostavitev mednarodnega prava. 19. Odprava tajne diplomacije.

Socialistična konferenca v Londonu. Pod predsedstvom Hendersonovim je bila otvorena 28. avgusta v Londonu socialistična konferenca. Belgija je odposlala 2 zastopnika, Rusija 4, Francija 10, Portugalska 2, Grška 1, Anglija 45 in Južna

Afrika 1. Konferenca se razdeli na 4 odseke, da se posvetujejo v glavnih točkah izjave britske delavske stranke o vojnih ciljih. Te točke so: Splošna izjava o vojni, zveza narodov, zahteva po obnovitvah in gospodarska vprašanja, izprememba ozemelj.

Izplačane posmrtnine.

Od 27. junija do 6. avgusta 1917 so se izplačale sledeče posmrtnine:

176. Wimmer Terezija, Braunau a/I . . .	150 K
177. Gerharter Josip, Böckstein . . .	300 „
178. Mitterwachauer, Frán Kl. Reifling	300 „
179. Feigl Anton, Komotau	300 „
180. Pavlek Neža, M. Bravnica	50 „
181. Ričar Frán, Königgrätz	200 „
182. Märtin Jožefa, Oberhollabruner	150 „
183. Czopnik Suzana, Mistek	100 „
184. Stockenhuber Frán, Hainfeld	300 „
185. Unterberger Kristjan, Triebeu	300 „
186. Pešek Emilia, Strakonitz	150 „
187. Rudolf Gregor, Eger	300 „
188. Maresch Lambert, Mödling	300 „
189. Charwat Marija Lunderburg	150 „
190. Stegenšek Martin, Reichenburg	100 „
191. Skacelj Fran Mödling	200 „
192. Hoffmann Anton, Ladstrasse	300 „
193. Marek Ana, Ladstrasse	100 „
194. Ličička Franz, Olmüz	150 „
195. Brückner Ivan, Olmüz	300 „
196. Wallisch Roža, Feldkirchen	150 „
197. Dostal Ana Dunaj II severna žel	150 „
198. Adelpoller Ivan, Meidling	300 „
199. Winterreder Rozina, Peuzing	50 „
200. Feuerabend Jaka, Unzmarkt	100 „

Skupaj 4950 K

Prenos: 27625 „

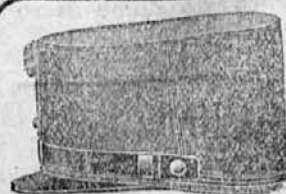
Skupaj 32.575 K

Umrlo je 15 članov in 10 žen, skupaj 25. Od 1. januarja do 6. avgusta 1917 je umrlo 112 članov in 88 žen, skupaj 200.

Železničarji naročajte in razširjajte našo strankino glasilo „Naprej“ vsaka krajevna skupina bodi naročnik lista. Naprej bo de nevstrašeno branil železničarje pred izkoriščevalci in zastopal interese delavnega ljudstva. Na delo za naš dnevnik!

Uredništvo.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Kopač.
Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

Adalbert Kassig

Ljubljana,
Židovska ulica.

Zavod za uniformo, krznar in izdelovatelj čepic priporoča svojo veliko zalogo ovsakovrstnih uniformskih predmetov za železničarje, kakor: čepice, gumbe, rosete, žnore, piščalke i. t. d. Čepice zimске in letne za strojevodje, kurjače itd. v raznih oblikah po najnižji ceni. — Postrežba točna.